

In de oorlog werd het illegale nieuwsblad voor Poortugaal en omstreken verspreid, waarvan hierna enkele edities:

DE KIEUWELANDER.

=====

Dagelijks verschijnend nieuwsblad voor Poortugaal en omstreken.

Nr 39

23 april 1945.

Lees, geef door en zwijg!

De strijd om Berlijn.

De slag om Berlijn is in vollen gang. De Berlijnse correspondent van het Zweedse blad "Svenska Dagbladet" heeft gisteren aan zijn blad getelefoneerd: "Het zal wel de laatste keer zijn dat ik opbel". Wij zitten temidden van het Russische artillerievuur. In het centrum van de stad ontploffen de granaten. Reeds is de Branderburger Poort beschadigd; reeds toont de beroemde straat "Unter der Linden" de sporen van het vuur; reeds liggen in de Leipziger Strasse huizen in puin. De stemming is hier beneden peil. De Berlijners zijn bang voor de honger in de belegerde stad. Zij zijn uitgeput. Zij zien het einde nabij. In de stations van de ondergrondse spoorweg spelen zich verschrikkelijke tonelen af. In de sta hebben honderdduizenden vluchtelingen een schuilplaats gezocht. Aan evacuatie van de bevolking was niet meer te denken. Dus drie à vier miljoen mensen zochten een vweilig onderdak in de tunnels van de ondergrondse spoorweg. Tussendoor dient ruimte gemaakt voor treinen, die van de buitenwijken binnenkomen met honderden gewonde Duitse soldaten. "Het telefoongesprek brak hier af....."

Volgens de laatste berichten zijn de Russen nu niet slechts vanuit het Oosten en Zuiden, maar tevens vanuit het Noorden, zoals wij dit reeds verwacht hadden, in opmars naar Berlijn. Komende vanuit deze richting hebben de Russen Straussberg, Bernau en Erkner veroverd. De laatste genoemde plaatsen liggen zuiver aan de Noordkant van Berlijn.

Terwijl dus in de buitenwijken gevochten wordt en de ring om Berlijn steeds nauwsluitender wordt, ondergaat de stad een ononderbroken artillerie- en luchtbombardement. Volgens Russische correspondenten kan men bij dezen aanval op Berlijn niet spreken van stootwigen. Er is een "muur-in-beweging", die op de stad afkomt. Deze muur bestaat uit duidenden tanks.

In afwachting: Het ogenblik van de ontmoeting.

Ieder ogenblik, zo seinen de Amerikaanse oorlogscorrespondenten, kan de ontmoeting tussen Russen en Amerikanen plaats hebben. Waarschijnlijk ten Zuiden van Berlijn. Amerikaanse verkenners boven de Duitse stellingen ten Oosten van de Elbe, hebben vanuit hun vliegtuigen reeds Russische tanks zien opereren. Aan de troepen van het 9e Amerikaanse Leger zijn waarschuwingen ten opzichte van de verderen opmars gegeven. Zij moeten bij hun verder opdringen rekening er mee houden, dat zij plotseling tegenover Russische formaties komen te staan.

De situatie, waarin de Duitse troepen in dit gebied zich bevinden, komt duidelijk uit in het volgende bericht. Kolonnes van voertuigen, honderden, pogen aan de greep van de Russen te ontsnappen, door naar het Westen te trekken.

Maar daarmee gaan zij de Amerikanen tegemoet, die naar het Oosten marcheren.

Het is waarschijnlijk, dat de ontmoeting reeds heeft plaats gehad, wanneer onze lezers deze regels in handen hebben.

De Russen hebben de spoorlijn Berlijn-Dresden op verschillende plaatsen in handen.

Knap staaltje van Franse strategie.

De Fransen spannen zich in om de minder imponerende dagen van Juni 1940 bij de geallieerde vrienden te doen vergeten. Generaal Delettre de Tassigny, die reeds meer bewijzen van zijn strategisch kunnen heeft vertoont, wist nu een bijzonder knap strategisch staaltje op touw te zetten en in een zeer korten tijd te verwezelijken. Zijn verrassende doorstoot van Tübingen naar Donau-Eschingen (de bron van de Donau) werd gisteren bekroond door een verderen opmars over 40 km naar de Zwitserse grens, die de Franse legers bij Schaffhausen hebben bereikt. Zuid-Baden is dus geïsoleerd. Zoals wij gisteren reeds zeiden, is Freiburg de belangrijkste plaats in dit gebied.

De Fransen hebben de stad intussen veroverd. Daarnaast komt het bericht, dat zij tevens Stuttgart hebben genomen. Vanuit Donau-Eschingen zijn zij in Oostelijke richting langs de Donau getrokken en hebben deze rivier reeds 60 km in handen.

De meest Oostelijke plaats, die zij in handen hebben, is Sigmaringen, waar tot voor kort de vroegere Franse regering van Vichy haar zetel had na de vlucht uit Frankrijk. Maarschalk Petain heeft de voorkeur gegeven aan een tijdig vertrek, inplaats van te wachten op zijn collega Delettre de Tassigny. De Fransen berichten van vele duizenden gevangenen. Preciese cijfers ontbreken nog.

Franse troepen, die vanuit Stuttgart naar het Zuiden en Zuidoosten trekken zijn 50 km van Augsburg en 100 km van München verwijderd.

Nogeens: Buchenwald.

De Engelse en Amerikaanse pers is vol van berichten over de Duitse concentratiekampen. Behalve de Engelse parlamentscommissie is nu ook een delegatie van het Amerikaanse congres op weg naar deze plaatsen van gruwel. De wereldpers brengt in de laatste dagen foto's van vrouwelijke SS-bewakers, die heten wreder te zijn dan de mannen. Tot het bijzondere genoeg van deze vrouwelijke bewakers behoorde het volgende: zij bonden een gevangene samen met een lijk tot een "pakje", zoals zij dit geliefden te noemen, en stopten dit dan in de lijkverbrandingsoven. Er zijn enkele van deze furies in handen van de geallieerden gevallen.

Men is er toe overgagaan, de kampen met hun bewoners en met al de ellande, die aan deze cultuurschande vastzit, te filmen. Deze film zal later in alle Duitse bioscopen worden gedraaid. (Red. onder dwang vertoond).

De Russen houden vol ....

Tot twee maal toe hebben de Russen er nu op aangedrongen, dat de geallieerden er mee accoord zouden gaan, de marionettenregering van Lublin als vertegenwoordiging van het Poolse volk te erkennen en toe te laten op de conferentie te San Francisco. Voor de tweede maal hebben de Amerikanen dit voorstel afgekeurd. Terwijl de Engelsen en Amerikanen steeds opnieuw pogen, een Poolse coalitieregering te vormen, die aanspraak kan maken op den naam van regering van alle volksgoepen, gaat Rusland door om aan het comité van Lublin de internationale erkenning te verschaffen. Zo hebben de Russen nu met dit comité een Russisch-Pools vriendschap- en bijstandsverdrag gesloten.

Deze feiten zijn ter sprake geweest tijdens een bespreking, die gisteren tussen Eden en Stetinius, resp. Engels en Amerikaans minister van buitenlandse zaken, en later tezamen met hun Franse collega heeft plaatsgehad. Heden zal Eden besprekingen voeren met Molotow, die met de Russische delegatie voor San Francisco, 50 man, in USA is aangekomen.

De nog altijd gespannen verhouding tussen Polen en Russen blijkt o.a. ook uit een boodschap aan de Russische en Poolse arbeiders, die in het gebied tussen Berlijn en Dresden zijn gehuisvest. De boodschap is van generaal Eisenhower. Er wordt hierin er op gewezen, dat deze arbeiders dienen te blijven waar zij zijn en niet naar het Westen moeten uitwijken. De noodzaak tot een dergelijke boodschap spreekt in ieder geval uit, dat er Russische en Poolse arbeiders zijn, die liever door de Amerikanen dan door de Russen bevrijd willen worden.

Het laatste nieuws in drie regels:

De val van berlijn wordt te Moskou nog voor de viering van 1 mei verwacht.

Russische formaties zijn de Noordrand van Berlijn binnengedrongen en vechten zich door in de richting van het hart van Berlijn. De Ringbahn is overschreden. In de Greifswalderstrasse, in Friedrichshain en aan de bruggen over de Spree wordt gevochten.

De Russen staan nog 2000 meter af van de "Alex", het gebouw van de centrale politie op het Alexanderplatz. Ook in de richting van Unter der Linden vordert de opmars.

In de arbeiderswijken van Berlijn hangen duizenden witte vlaggen. In de straten van Berlijn hebben straatgevechten plaats tussen SS-formaties en groepen van buitenlandse arbeiders, die onder bevel staan van Russische partisanen-strijders en Duitse officieren uit Russische krijgsgevangenschap, die door Russische vliegtuigen achter de Duitse linies zijn neergelaten. Deze groepen hebben reeds verscheidene gebouwen in bezit genomen en konden daarbij de vernieling door de SS voorkomen, zo b.v. het transformatorenhuis bij de Warschauer Brücke, in de buurt van de Schiesischer Bahnhof en dergl. Een troep partizanen en buitenlanders hebben een aanval gedaan op het gebouw van de Berlijnse filiaal van de "Volkerische Beobachter", het blad van Hitler.

De SS-wacht werd overmeesterd en het gebouw in brand gestoken. Verschillende Gemeenschapslager van de buitenlands arbeiders wisten aan wapens te komen en hebben hun deel aan de strijd. De SS staat tegenover deze massa-opstanden machteloos.

Engelse en Russische vliegtuigen lossen elkaar af bij de bombardementen op Berlijn, die zonder onderbreking voortduren. Duizenden Russische stukken zwaar geschut hameren op Berlijn in. De eerste salvos zijn gegeven door de kanoniers van Leningrad, die maandenlang wisten stand te houden tegen de Duitse pogingen, om de stad te nemen. Nu is de dag van hun wraak gekomen. Deze artillerie schenkt speciale aandacht aan de regeringswijk, d.w.z. aan Hitlers rijkskanselary in de Wilhelmstrasse, het buitenlandse ministerie en het ministerie voor luchtvaart en het oorlogsministerie in de Bendlerstrasse.

Goebbels heeft gisteren over de Berlijnse radio gesproken en aangekondigd, dat men met ijzeren gestrengheid zal optreden tegen hen, die witte vlaggen uithangen. De wapenfabrieken moeten doordraaien. Hij besloot met te zeggen, dat hij, zijn vrouw en zijn kinderen in de stad zouden blijven.

Ten Zuiden van Berlijn, ter hoogte van Trauenbrietzen en Maagdeburg, zijn de Amerikaanse en Russische legers nog slechts 30 km van elkaar af. Duitse marconisten, die bij de troep te midden van dit gebied dienst doen, kunnen reeds melden, dat zij de radiografische verbindingen tussen Russen en Amerikanen kunnen beluisteren.

Er wordt gevochten ten Zuiden van Berlijn bij Niederschönhausen en bij Zossen.

In deze laatstgenoemde plaats was tot voor kort het hoofdkwartier van de Duitse weermacht gevestigd.

In het Zuidwesten stort de Duitse weerstand in elkaar. De Fransen hebben reeds een verder stuk van de Zwitserse grens bereikt, rukken op in de richting Basel en langs het meer van Konstanz. Deze stad hebben de Duitsers tot nu toe als enige Duitse stad tot "open stad" verklaard. Om dit feit te onderstrepen zijn enige duizend Engelse en Amerikaanse gewonden in de stad gebracht. Konstanz was sinds lang een gezocht plaatsje voor de hoge functionarissen van de partij, die nu niet hoeven te vrezen, in Konstanz te worden beschoten of gebombardeerd. Daarbij houden zij de hoop, op het laatste nippertje over de Zwitserse grens te kunnen ontsnappen. Dezer dagen is te Konstanz aangekomen mevr. Ribbentrop-Henkel, de vrouw van den minister van buitenlandse zaken. Zij woont in het Insel Hotel. Tot de gasten van deze stad en dit hotel behoort trouwens een oude bekende van ons: dr. Fischböck, prijscommissaris en secretaris-generaal bij de gratie van Syss-Inquart.

Ten Oosten van dit operatiegebied van de Fransen hebben troepen van Delattre de Tassigny op 60 km breed front de Donau bereikt en bij Dillingen, tussen Ulm en Donauwörth, overschreden. Zij konden hier een brug in ongeschonden toestand in handen krijgen. Zodoende bevinden zich deze troepen zich op een afstand van 35 km van Augsburg en 80 km van München. Verder oostwaarts rukken de Amerikanen vanuit het herveroverde Grailsheim op Regensburg en München af.

De flakbatterijen in München oefenen reeds hun nieuwe taak: tankafweer te vormen. Bitterfeld is door de geallieerden veroverd.

Dessau is bijna geheel van strijdende Duitsers gezuiverd.

Van de in het Hartsgebergte ingesloten Duitse divisies hebben 56 000 man gisteren de wapenen neergelegd.

Op weg naar Emden is Papenburg veroverd. Men mag opnieuw verwachten, dat de wereld gruwelen te zien en te horen krijgt. Want in de omgeving van Papenburg zijn een groot aantal concentratiekampen.

De vanuit hun bruggehoofd ten Zuiden van Stettin komende Russische formaties hebben de autoweg Berlijn-Stettin bij Greiffenhagen bereikt.

Bij Dresden en Meissen is de afstand tussen Russen en Amerikanen nog 40 km.

De legers, die Bologna in Italië hebben veroverd, zijn naar het Noorden en Noordwesten reeds 15 km over de stad heen en staan nog 18 km van de Po af, dien de Duitsers vluchtende oversteken.

Kiel is hevig gebombardeerd.

38 speciale machines en 95 000 liter bijzonder hoogwaardige benzine zijn op een vliegveld bij Wittenberge in handen van de Amerikanen gevallen. Machines en brandstof stonden ter beschikking van de partijleiding voor bijzondere doeleinden.

Twee Duitse schepen zijn van Pillau gevlucht naar een Zweedse haven.

3/4 van alle Duitse vliegvelden zijn in geallieerde handen.

Zodra de geallieerde legers uit het Westen en Oosten elkaar ontmoeten, zal door de Amerikaanse, Engelse en Russische regering een gemeenschappelijke verklaring worden afgelegd.

In Nederland hebben opnieuw inundaties plaats. De Duitsers hebben bij hoog water de sluisen van IJmuiden opengezet. Wat hier onderwater gaat, komt dus onder zoutwater te staan.

Nijkerk is bevrijd.

Hevige gevechten zijn gaande aan de Grebbelinie.